

bogumili, muslimani, bosna
herzegovina

СВЕТИ ЈОВАН ЗЛАТОУСТИ БЕСЕДА ШЕСТА

О покајању

говорена четврте недеље свете
четрдесетнице

ekumenizam,
ekumenizam
kalendars

Како нас увесељавају вали овог духовног мора, па и од самих морских таласа много су пријатнији. Они се од несвакидашњих ветрова покрећу, и жеља за слушањем их изазива. Морски таласи кад се подигну не мале муке лађарима задају, док ови духовни кад год се појаве велику наду проповеднику обећају. И они први су знак буре која се подиже на мору, а ови други радосне душе. И они морски кад на какав камени гребен јурну грубу хуку стварају, док они духовни кад се речима поуке приближавају пријатне звуке производе а и дување зефира, кад на њивама главе класова час савија а час подиже, подражава морске таласе на сувој земљи. Па и од тих таласа који се на њивама дају видети, они духовни таласи много су пријатнији, јер не настају зефировим дувањем, но благодат Духа ваше душе покреће и греје вас онај огањ о којем је Христос говорио: “Дођох да бацим огањ на земљу; и како бих желио да се већ

запалио” (Лук. 12, 49).

И пошто видим да је исти тај огањ и у вас положен па да он и у вашим душама букти, а страх је Христов већ толико жижака у нама запалио, па смо и ми данас одлучили да те жишкове поучним уљем прелијемо, да би нам се поглед још више разјаснио.

Време поста се већ крају ближи, јер кад смо већ да средине попријта дошли то је као да смо и на сам крај стигли. јер као што онај који је дело тек отпочео исто то дело упола је већ завршио, тако се и онај који га је до пола дотерао труди да га и доврши. И тако време поста своје крају хита, а лађа на пристаниште гледа.

Али не треба само да у пристаниште уђемо, но да лађу нашу с товаром тамо уведемо. Просим дакле и све вас молим, да сваки у савести својој куповину постом стечену прегледа и види да ли је добитак велики направљен, а ако не нађе ништа стечено нека још докупљује. Тако и ово преостало време за такву куповину нека искористи. Докле сајам траје постарајмо се да се са великим добитком отуд вратимо, да празних руку не одемо и тако труд не искористимо и дарове поста не изгубимо. Јер је могуће да се труд поста поднесе, а да се награда поста не постигне.

А како то?

Кад се од јела уздржавамо, а од грехова не удаљавамо, кад мяса не једемо, а долове убогих прождиремо, кад се вином не опијамо а похотом злом смо опијени, кад цео дан ћутећи проводимо овамо исти тај дан у позоришту неуздржљивости траћимо. Ето! Труд поста се врши, али награде поста никако не добијамо ако развратна позоришта походимо.

Не говорим ово вама јер знам да ви овакав прекор не заслужујете, али онај ко је ожалосћен тај обично кад кривце пред собом не види, присутним који су недужни своје негодовање негодовањем исказује.

Каква је корист онима који посте а да у безакона позоришта иду, да к општем училишту нечистоћа и свенародном месту неуздржљивости журе па и на седиштима погубилаца седе? Јер нико неће погрешити ко оно место сваком заразом преиспуњено, најпогубнијим игралиштем, обуком неуздржљивости, учитељем нечистоће и сваким другим гнусним именом па и вавилонском пећи назовемо. Јер ђаво пошто је на позорницу као у пећ неку ушао град нам одоздо потпаљује и то не подмеће храстовину као онда што су варвари учинили, нити нафту, ни струготину, ни смолу но што је од ових много несносније блудничке

представе, срамне беседе, разуздане игре и најразвратније песме у јавност износи. Ону су пећ варварске руке потпалила, а ову пак и од варварских руку много безумније помисли запаљују. Зато је ова пећ и много опаснија од оне прве јер је њен огањ много убитачнији. Јер не жеже он само телесну природу но душевно благостање нарушава, а штета је још већа зато што жежени то и не осећају, јер кад би осећали не би се на оно што се тамо у позоришту дешава грохотом смејали. А шта је несносније него уверити се да болесник своју болест не зна и бедно и несрећно жежени да жегу не осећа. Па каква је корист од поста, кад телу нужну храну укидаш, а души незакониту дозвољаваш? Кад тамо седећи дане проводиш и гледаш мкако се човечанска природа у нагоди на прозор износи? Жене блудничке собом самима блуд представљају и пороци су се из свих домова тамо стекли, те се и блуд и прељуба могу тамо видети и гнусни говори могу тамо да се чују, тако да страст и кроз очи и кроз уво у душу улазе. А пошто су они туђим несрећама узрочници, а зато су достојни сваког презрења. Каква је, кажем, корист од поста таквом храном храни, осим тога каквим погледом супругу своју ти гледаш кад се кући из таквих позоришта вратиш?

Каквим очима гледаш сина свога? Каквим слугу? Каквим ли пријатеље? Јер је нужно или да приповедајући шта си тамо видео чиниш сам оно што не треба, или да са стидом ћутиш.

Овде пак не долазиш ти тако, но са сваком храброшћу можеш све што си овде чуо приповедати, и из пророчанских речи, апостолских поука и господњих закона пуну трпезу добродетељи поставити па и супругу целомудренију и сина разумнијим и слугу искуснијим и пријатеља љубазнијим учинити а и самог непријатеља на престанак заваде приклонити можеш поуком коју си овде чуо.

Видиш ли како је поука овде спасоносна а оно што можеш тамо чути сасвим непотребно. Па каква је корист од поста, одговори ми, кад телом постиш а очима блудничиш, јер блудничење није само телесно пропадање и спој двају различитих полова, но и неуздржљиво гледање.

Каква је корист од тога што ћеш и тамо и овамо ићи? Ја подучавам, онај развраћа, ја на рану мелем привијам, а он је болести предаје, ја гасим природни огањ, а он огањ похоте потпаљује.

Каква је корист, реци ми, кад један зида а други руши, каква корист, осим самих мука? Зато не треба ми и тамо и овамо да будемо,

но само овде, како би нам живот овдашњи на корист био и делатност наша не штетна или ташта била или на саму пропаст да нам не буде. Та каква је корист ако један зида а други руши и може ли ту о каквом успеху бити речи? А осим тога када би и многи зидали а само један рушио, опет би рушење савладало и многе градитеље. А такви поступци срамоте и старе и младе. Но, када би овакво зло и само једном срамотом (премда је већ то за благороднијег човека несносно) било изазвано, оно је штетно и гнусни и сваке осуде достојно, а ако ко и дубље размисли, разумеће да је не само осуде и сваког стида достојна већ нам и страшна казна прети. Јер сви који тамо седе, морају грехом прељубе заробљени бити, не зато што би спајање са тамошњим женама могли имати, но што их неуздржљивим очима гледају.

А да такви доиста у прељубу падају, нећу вам то својим речима доказивати да то не би, као тек узгред речено, занемарили, но Божији закон ћу вам прочитати, који није могуће презрети.

Па шта говори Божији закон?

“Чули сте да је казано старима: Не чини прељубу. А ја вам кажем да сваки који погледа на жену са жељом за њом, већ је учинио прељубу са њом у срцу

своме.” (Мат. 5, 27-28).

Видиш ли прељубника потпуног? Видиш ли прељубу извршену? И што је најгоре од свега, прељубника који се у прељуби налази и како због тога и на човечанском и на Божијем суду, где су вечне казне, као кривац стоји?

“Сваки који погледа на жену са жељом за њом, већ је учинио прељубу са њом у срцу своје”. Не само болест, но и корен болести Христос искорењује, јер је корен прељубе неуздржљива жеља. Зато не само да прељубу, но и жељу, која је мајка прељубе, под казну ставља. А тако поступају и лекари. Јер и они не устају само против болести, но и против узрока. И ако увиде да очи боле, то штетни гној од најближих очима места на глави одстрањују.

И прељуба је љута болест очију. Јер и она очи вређа, па иако не телесне оно најпре духовне. Зато и страхом закона слој нечистоће прво с телесних очију отвара и зато је не само прељубу, но и саму жељу к прељуби казни подредио: “већ је учинио прељубу са њом у срцу своје”! Јер кад се срце повреди каква је корист од остатка тела? На растињу и на дрвећу чим опазимо да је срце изједено, цело дрво одбацујемо; тако и код човека, кад срце погине одмах је и здравље телесно пропало. Као кад се

кочијаш са кочијама изврне, изгрува и погине; тако коњи после насумично трче.

Мучан и веома тежак овај закон изгледа, али он венце светле обећава. А и сва остала дела су тешка која велике награде са собом носе. Зато немој на труд гледати но плату себи замисли а тако исто иде у свим земаљским предузећима. Ако на дело које имаш да урадиш погледаш оно ти се чини тешко и заморно, а чим о плати размислиш постаје лако и подесно. А тако и бродар кад би само о таласима мислио, никад не би брод свој из пристаништа покретао. Али пошто пре о исплативости куповине него о ужасима морских таласа мисли, зато се и не премишља да ли по таквој пучини пространој треба пловити. Исто тако и војник кад би себи прво ране и убиство представљо, никад се не би штитом наоружавао. Но пошто пре рана о победама и војничкој слави мисли то се на бојиште као у какво горско цвеће, креће. Јер што је по природи самог дела тешко, то врло лако постаје кад не бројимо труде, но на плату гледамо. Желиш ли пак да дознаш на који начин оно што је тешко лаким можеш учинити, послушај шта Писмо о томе говори: “Јер наша пролазна мала невоља припрема нам преизобилно и неизмјерно вјечно богатство славе” (2. Кор. 4, 17).

Ово је некима тешко разумети, јер ако је брига, како је онда лака, а ако је лака како је онда брига? Ово је противречно и тај замршај је он сам следећим речима отклонио и доказао да је лака. Како? Тако што каже: "Не гледајмо на оно што се види него на оно што се не види"

Ето, изнео је венац, па је и труд лаким учинио. Показао награду и зноју придодао утеху.

И ти дакле, кад опазиш жену да красотом свога лица цвета, да је сјајном одећом одевена, кад осетиш да те жеља за њом вуче и у души је пожелиш, одмах погледај горе на припремљени ти венац па ћеш на оно што си видео заборавити. Исто тако, ако си опазио неку теби привлачну ропкињу, представи си Господа и страст ће се морати уклонити. Јер кад деца кад са учитељем иду не зверају и не загледају околу, много ћеш се више ти чувати да тако нешто не чиниш кад у својим мислима присутнога Христа будеш имао.

“Који погледа на жену са жељом за њом, већ је учинио прељубу са њом у срцу своје”. Пријатно ми је док читам ове речи закона. Када би ми било могуће да о њима повоздан говорим, али не вама него онима који се у овом греху налазе. А и вама, јер ћете тако и ви бити опрезнији, и ако сте у овој страсти ви ћете је угушити и

доћи ћете у своје раније стање. “Који погледа на жену са жељом за њом, већ је учинио прељубу са њом у срцу своме”.

Ове речи и када се само прочитају, довољне су да одагнају сваку охолост греха. Али су оне притом, неко ће и речи, и жестоке. Опростите, али ми лечимо ране. А онај ко лечи ране принуђен је да стално на њих ставља мелеме. Што лакше ви ове речи прихватите то ће се ваша беда лакше очистити. Као што се природа ватер, што се више приближава природи злата, уништава природу рђе, тако и убод ових речи, што боље проструји кроз ваша срца, то ће вас лакше очистити од греха неуздржања. Запалимо ватру у нашим срцима и разгоримо нашу душу овим речима да не бисмо били принуђени да је тамо, у паклу, разгоревамо. Јер ону душу која ће одавде отићи чиста онај огањ неће нимало повредити док ће ону која је грешна примити у себе. Јер је казано да ће се огњем открити свако дело и да ће се у огњу показати (1Кор 3, 13). Боље је дакле, да се овде искушавамо без бола да се не бисмо тамо искушавали с болом.

Говори ти шта год хоћеш, може рећи неко, закон је овај опет тежак.

А зашто?

Зато што нам Бог заповеда оно што је сасвим немогуће.

Никако, говорим ја. Уста своја затвори и не хули Господа, јер такве речи нису оправдање, но множење греха па још и од првог греха тежи грех. А да многи грешници узрок својих грехова Богу приписују послушај:

“Приступио беше онај, коме је пет таланата поверено и принео је других пет, приступио је и онај коме два таланта поверена беху и принео је друга два. А приступио је и онај коме један талант беше предат и пошто не имаде да други талант принесе отпоче укоравати. А како? ‘Знао сам – рече – да си тврд човек’”.

О неблагодарног слуге! Није њему довољно греха, но и господара укорева додајући: “жањеш гдје ниси сијао, и скупљаш гдје ниси вијао” (Мат. 25, 24). А тако и у садашњем животу, који никаква добра не чини за умножење својих греха Бога окривљује.

Не криви ти Бога јер није заповедио оно што је немогуће.

А ако хоћеш да знаш да он немогуће није заповедио послушај:

Многи су и више него што је заповеђено учинили, а не би учинили да је немогуће било а то су још својом вољом чинили.

Вечну девственост Христос наредио није а опет је многи чувају. Па и сиромаштво није заповеђено, а многи своје имање раздељују и тако

делом сведоче да су заповеди закона Божијег веома лаки. Јер кад би било тешко савладати и оно што је заповеђено, онда они не би могли више од заповеђеног учинити. Да се људи не жене и да девствено живе, ником није наложено, јер са установом девственичког живота ставио би се под њен притисак и онај који не жели девствено да живи. А пошто је девственост само препоручена, слободна воља слушалаца у томе неограничена остаје. Зато Павле говори: “А за дјевојке немам заповјести Господње, него дајем савјет” (1. Кор. 7, 25).

Видиш ли да није заповест но савет? Увиђаш ли да није налог, но само препорука. А велика је између наредбе и препоруке разлика. Прво је дело принуде, а друго слободне воље. “Не заповедам – говори – да не оптеретим, но само саветујем и препоручујем да бих поучио”. А ни Христос није рекао: “сви девствујте”, јер да је заповедио да сви девствен живот проводе и да је такву заповест као закон истакао, онда они, који би девствено живели, не би тако велику част имали као што то сада имају а исто тако би под велику казну потпали они који такав живот не би проводили.

Видиш ли како нас законодавац Бог сажалева, и како

се о спасењу нашем брине. Зар није он могао и такву заповест установити и рећи: “Они који девствен живот проводе нека се поштују, а који то не чине нека се казне”. Али тиме би оптеретио човечанство. Штеди он природу нашу, ван попришта оставио је девствен живот и поставио га изнад нашег интересовања зато да би они, који га упражњавају, своју храброст показати могли, а они који га не упражњавају да би опроштај од Бога имали.

Исто тако и о незгртању имања није законом заповедио и није просто казао: “продај своје имање”, но “Ако хоћеш савршен да будеш, иди продај све што имаш” (Мат. 19, 21). При својој вољи остани и у својој намери слободан буди, ја не присиљавам нити хоћу некога да оптеретим но ономе који тако поступа хоћу да дам венац, као што и онога који тако не поступа не бих казнио. Јер што по заповести и дужности бива, нема такву награду. Зато се само произвољна дела и она која из властите жеље произилазе светлим венцима бивају награђена. И за ово наводим Павла као сведока. “Јер ако проповједам јеванђеље – пише он – немам хвале”. А зашто? “Јер ми и обавеза налаже; и тешко мени ако не проповиједам јеванђеље” (1. Кор. 9, 6).

Видиш ли како онај који

дело под законом врши велике награде нема, но то по сили закона чини, јер ко то не чини мучењу се и казни излаже. “Тешко мени – речено је – ако не проповиједам јеванђеље”. При делима пак, која по слободној вољи бивају не поступа се тако; но како? “Каква ми је, дакле, плата? Да благовијестећи бесплатно изложим јеванђеље Христово, да се не користим својим правом у јеванђељу” (1. Кор. 9, 18).

Ето. Оно законом беше заповеђено па зато и награду велику не имађаше, а овом што по произвољењу бива, велика се награда обећава.

Све ово нисам ја без повода говорио, но ради закона Божијег да докажем да нити је тежак, нити несносан, нити мучан, нити неиспуњив. Уосталом исто ћемо доказати самим Христовим речима.

“Који погледа на жену са жељом за њом, већ је учинио прељубу са њом у срцу своме”.

Знао је Он да ће многи закон овај као неподесан одбацити, зато га и није просто огољеног и засебно изнео, но и стари је напоменуо да би при упоређењу чудесност новог закона и своје човекољубље показао.

А како?

Пазите!

Није просто рекао: “Који погледа на жену са жељом за њом, већ је учинио прељубу са њом

у срцу своме”.

Но овде још и више припазите.

Прво је напоменуо рекавши о старом закону: “Чули сте да је казано старима: Не чини прељубу”; додао је “А ја вам кажем да сваки који погледа на жену са жељом за њом, већ је учинио прељубу са њом у срцу своме”.

Видиш ли оба закона, стари и нови? Онај који је Мојсије наложио, и овај што га је сам Христос утемељио. Но и први је Христос поставио, иако је кроз Мојсија он сам говорио.

А како знамо да је и стари закон Христос донео? Сведочанство за то ја нећу ни од Јована, ни од апостола узимати јер ћу овим против Јевреја доказивати; него ћу пророцима, којима и они мисле да верују, то потврдити. Шта оно рече Јеремија: “Ево, иду дани, говори Господ, кад ћу учинити с домом Израилевијем и с домом Јудинијем нови завјет” (Јерем. 31, 31).

Видиш ли како се у старом завету и нови напомиње? Видиш ли, како се назив новог завета пре толико стотина година блиста? “Учинићу завјет нов” а тиме је очигледно да је и стари закон Христос установио. Јер кад је рекао: “Учинићу с домом Израилевијем и с домом Јудинијем нови завјет ” придодао је: “Не као

онај завјет, који учиних са оцима њиховијем”.

То је доиста тако. Али још нисмо дали доказе, а то нам је дужност, да све приговоре на средину изнесемо и јавно представимо, како би речи наше чисте остале и да бестидни Јевреји немају повода за даље изговарање.

“Учинићу нов завјет, не као онај завјет, који учиних с оцима њиховијем”.

Кад после потопа Бог хтеде да нас од страха који имамо гледајући на честе поплаве и непрестану кишу, ослободи и од оне опште погибије сачува, учини завет с Нојем говорећи: “А ја ево остављам завјет свој с вама и с вашим сјеменом након вас” (1. Мој. 9, 9). А поставио је и завет обрезања Авраму, као и онај кроз Мојсија који је свима познат.

Али премда је Јеремија рекао: “Учинићу нов завјет, не као онај завјет, који учиних с оцима њиховијем” зато ми кажи: којим оцима? Јер и Ноје беше отац и Аврам отац. О којим дакле оцевима он говори јер неодређеност личности забуну изазива.

Сад пазите: “Не као онај завјет, који учиних с оцима њиховијем”. Да не би ти помишљао да Бог о завету који је с Нојем учинио говори и да не би рекао да он о завету који је Авраму дао, говори: то и само време завета

дотиче. Јер пошто је овако рекао: “Учинићу нов завјет, не као онај завјет, који учиних с оцима њиховијем” придодао је и време говорећи: “у дан, кад сам их за руку узео, да их из Мисира изведем”.

Видиш ли како је одређивање времена све разјаснило тако да му ни Јудеји противречити не могу. Присети се сад времена и размотри утемељење закона.

“У дан, кад сам их за руку узео” с чим и начин изласка њиховог расветљава.

“Кад сам их за руку узео, да их из Мисира изведем”. А то тако говори зато што је хтео да и очинску љубав своју покаже, јер није их као робље извео, но као отац децу узевши их за руку ослободио је, не као робу заповедајући да назад иде, но као благородна и слободна сина за десницу ухвативши водио је.

Увиђаш ли сад да је оба завета дао један законодавац? И пошто смо из тог заплета изишли, сада ћу ти новим законом о овом истом доказати како би спопзнао важност оба завета.

Кад си видео пророчанство које се састојало у речима, упознај сад и пророчанство које се у утварима (пред сликама) садржавало. Но ако некоме и ово што се види није јасно тј. шта је то пророчанство у речима а шта у утварима, то ћу ти укратко

објаснити.

Пророчанство у утварима беше пророчанство које се помоћу самих ствари приказивало, а друго пророчанство се речима извршавало. Јер оне код којих разум бејаше развијен хтеде Бог речима к вери приклонити док је оне друге што неразумни беху очигледним стварима уверавао. Па пошто је требало велико дело да се догоди и то такво дело да је Бог наше тело на себе примио па је земља небом постала а наша природа се до анђелског благородства узнела, што јесте реч о оним богатствима, која су требала да се догоде, и наду и очекивање наше превазилазила. Бог је, да не би ово несвакидашње дело, кад би се изненада појавило, ондашње гледаоце и слушаоце престравило, од најранијих времена кроз утвари и кроз речи наговештавао, привикавајући и припремајући слух и вид наш за пријем онога што ће се догодити. А то је оно о чему ја говорих тј. шта је пророчанство о утварима а шта у речима, да је оно прво помоћу самих ствари а оно друго помоћу речи предсказивано. А показашу ти и такво пророчанство које је и делом и речју о једном и истом предмету било. “Као јагње на заклање вођен би и као овца нијема пред онијем који је стриже не отвори уста својих” (Исаиј. 50, 7). И ово је пророчанство у речима!

Али кад је Аврам Исака на жртву приносио, па је приметио да је овна којег је за рокове држао, а не Исака у ствари жртвовао, беше то пророчанство у ствари, а са оба представљаше се Христово спаситељно страдање које се тек требало догодити.

Али као што сам обећао ако хоћеш оба ћу ти завета у самој ствари показати, тек као што си увидео овцу у речи, тако и оно друго погледај у ствари. “Кажите ми ви, који хоћете под законом да будете” (Гал. 4, 21). И право је рекао: “који хоћете”, јер они не беху под законом. Јер да су под њим били не би под њим остали.

Може бити да је и ово тешко разумети. Али је закон и опет доводио Христу своје слушаоце, а ко учитеља куди, тај и путевођу не признаје, па зато и говори писмо: “Кажите ми ви, који хоћете под законом да будете, не слушате ли закон? Јер је писано, да Аврам два сина имаде, једнога од робиње а другога од слободне, које значи друго”.

Видиш како је овде попут саме ствари пророковано? Јер жене имати, робињу и слободну, не састоји се у речи, но у ствари.

Мало пре сам ти изнео пророчанства која се у речима садржаваху, да је оба закона један законодавац утемељио. А сад препознај то и у прасликама.

Аврам две жене имађаше, а оне представљају два завета, а једног законодавца, као што и у пређашњем примеру овца представљаше. А овца беше у ствари једна, а друга у речи. И као што је тамо међу оним стварима и речима велика сличност била: тако је и међу оба завета. А оба та завета Јеремија је речима предказао, а Аврам у делу то исто представио тако што је две жене имао. Јер као што је један муж, а две жене, тако је један законодавац а завета.

Но шта смо ми у речи имали и зашто смо после и о овоме расправљали? Не треба да ја од предмета свог одступим.

“Сваки који погледа на жену са жељом за њом, већ је учинио прељубу са њом у срцу своје”.

Нека је то предлог. Али из ког разлога говорисмо и о ономе о чему смо мало пре говорили? Зашто им стари закон напомиње? Јер њима говори: “Чули сте да је казано старима: Не чини прељубу”. Зато да и ти видиш како је ова заповед тешка, но не по својој природи, већ због леностислушалаца, јер многа дела, ако су по својој природи и лака, нама постају тешка кад се улењимо, док дела тешка по себи, постају лака и могућа када се њих с вољом лаћамо. Јер не састоји се неподесност у природи ствари, него зависи од наше воље којом је

прихватамо. А да је то истина, можемо доказати и одавде.

Особина је меда да је слadak и пријатан, али онима који су болесни чини се да је горак и бљутав, хо то није по природи његовој већ по немоћи болесних. Тако исто и закон. Чини ли нам се тежак знамо да није такав по природи својој већ по нашем немару. А не треба ми ни много труда да уложимо да бисмо доказали да га је лако испунити.. јер да бих га тешким представио требао бих нешто друго рећи. Али он овако говори: “Не гледај на жене и удаљи се од похоте”. Тежак би наиме он био када би говорио супротно томе: “Гледај на жене, разматрај туђе лепоте па тако похоти својој повлађуј;” а ово би било неприлично. Али кад је заповеђено: “Удаљавај се од пећи; не приближавај се пламену да би неповређен остао.” онда то у себи најлакшу заповест садржи, јер се са природом ствари слаже.

“Чули сте да је казано старима: Не чини прељубу”.

А зашто нам напомиње стари закон кад намерава нови да нам уведе?

Да би ти из њиховог поређења схватио да међу њима нема никакве противречности. Јер када се сличност уочи, лакше је ствари распознати. Па као да је предвиђао да ће се нови закон

оспоравати зато постављајући га говори: “Ево оба закона један крај другогa полажем. Испитај и спознај њихову сличност”. И то не говори само зато да лакоћу новог закона предочи, већ да појединима објасни да је баш у погодно време уведен. “Чули сте да је казано старима: Не чини прељубу”. А то значи: ви сте сви добро упознати са старим законом. Па као што учитељ лењом ученику, који још за старим задацима заостаје, а он хоће да га и са широм науком упозна, говори: “Представи себи колико већ овај задатак учиш”. Тако је и Христос, кад им је напоменуо да су доста дуго стари закон користили и упражњавали га, па је већ одавно наступило време да се даље у науци подучава, на памет им привео оно давнашње њиховим оцима дано узакоњење: “Чули сте да је казано старима: Не чини прељубу”.

Ово је речено старима а ја вама говорим! Јер да је ово исто старима говорио још док је природа људска још била несавршена твоје сумње би биле оправдане да је природа човечанска усавршавана док није дошло време за саму савршену науку. /бог тога је, да се не би неко гледајући на превасходство новог закона, лењио и скучавао рекао: "Ако правда ваша не буде већа од правде књижевника и фарисеја нећете ући у Царство небеско" (Мт 5, 20). Па зашто од

мене тражи већи труд. Зар нема ја истоветну природу са оним? Нисам ли и ја човек као што они беху?

Да не бисмо и овов говорили, одмах, пошто је напоре умножио и на веће подвиге позвао, одмах је обећаваши Царство Небеско, противречје отклонио.

“Бољу вам ево награду дајем.”

Чим је изрекао о напорима, чим је о подвизима напомену дао и објаснио закон одмах је и награду истакао. “Нисам вам – говори – Палестину дао нити земљу из које мед и млеко извире, но само вам небо приносим”.

Али након тога, кад већ награду за добра дела наша примамо, мораћемо и већу муку трпети ако грешећи заповед преступамо. Јер као што ће они који пре закон живише, лакше кажњени бити, него они који беху законом управљани: “Јер који без закона сагријешеше, без закона ће и изгинути” (Рим. 2, 12) што значи да их неће окривити, већ ће по природном закону изрећи над њима суд “Будући да им савест сведочи, и мисли (саме међу собом) туже се или правдају”: тако ће и у јеванђелској благодати онај који буде грешио веће муке поднети, него они што под законом згрешише. А ту је разлику Павле овим речима објаснио: “Кад неко преступи Закон Мојсијев, по исказу

два или три свједока, има да умре без милости; Замислите колико ће сада тежу казну заслужити онај који гази Сина Божијега, и крв Завјета којом је освећен за несвету држи, и Духа благодази вријеђа?” (Јевр. 10, 28-29).

Видиш ли дакле да је у благодати већа казна, али је и награда већа.

Али пошто сам вам и о страшним и духовним тајнама напоменуо: зато говорим, преклињем и молим и усрдно саветујем: да прво сваки грех одбаците и тек онда страшној трпези приступате: “Старајте се да имате мир са свима и светост, без које нико неће видјети Господа;” (Јев. 12, 14); а ко достојан није ни “видјети Господа”, тај и причешћа тела Господњег није достојан. Због тога је и Павле рекао: “Али човјек нека испитује себе, и тако од хљеба нека једе и од чаше нека пије.” (1. Кор. 11, 28), јер бог не открива ране греховне; не изводи окривљене на општи суд и не позива против грехова сведоке. С тога у савести својој и када никог присутног осим свевидећег бога нема, присети се суда и тока грехова, па и о целокупном животу твом размишљајући, грехе своје пред суд разума стави, исправи своје погрешке, па са чистом савешћу приближи се свештеној трпези и причести се Светом Жртвом.

А ово у уму држећи, па и оно о неуздржљивостиречено памтећи и како велика мука чека на оне, који необуздано и неуздржљиво на женска лица гледају, а тако и пре пакла Божији страх и љубав представљајући себи, настојмо да се сасвим чисти сачувамо и к освећеним тајнама тако приступајмо, како не би на суд и осуду, но на спасење и здравље душевно и на наду вечног спасења да их примамо у име Христа Исуса Господа нашега, коме слава и власт у векове векова нека буде, амин.

Ово Позориште је било познато под именом Мојум. А тако је прозвано по Мојуми, главном граду Сирије у коме се поштовала гола Венера. У том позоришту представљаху се осим других скарадности и прељубе незнабожачких богова сведок Аркадије, првородни син Теодосије, као крепки заштитник хришћанске вере такву кугу из града не истера и не истреби.